

Dineren in het donker

‘Laat je verrassen’. Dat is de korte en veelbelovende boodschap die ik krijg van Jan Coenegrachts en Gerda Herbots van Neos Zoutleeuw, die mij op een ijskoude voormiddag in januari hartelijk verwelkomen in Hasselt. Ze gaan vandaag koken met een groepje blinden, en ik mag in hun kielzog meelopen.

Ann Venneman

Plaats van afspraak is het bescheiden pand van Licht en Liefde aan de Kuringersteenweg. Jan is boodschappen gaan doen en zet de ingrediënten klaar in de keuken. We verwachten vier blinde of slechtziende dames die maandelijks kookles volgen bij hem. Hij heeft me al toegefluisterd wat er allemaal op het menu staat en ik ben benieuwd hoe ze dat in godsnaam allemaal gaan klaarspelen, met al die scherpe voorwerpen in de keuken. De dames arriveren druppelsgewijs, samen met hun begeleiders die meteen daarna vertrekken. De sfeer zit er direct in. Ze wisselen nieuwjaarknuffels en -wensen uit. ‘En een goeie gezondheid in ’t bijzonder’. Blinden houden elkaar lekker lang vast, merk ik. Ze lijken niet alleen te willen *horen* of het goed gaat, ze *voelen* het ook. Anna houdt mijn hand secondenlang vast en betast mijn palmen met haar zachte vingers, terwijl ik haar vertel wie ik ben en wat ik als ‘tijdgever’ kom doen. Ondertussen helpt Gerda met de jassen en begeleidt ze iedereen naar de tafel.

Sprekende weegschaal en maatbeker in braille

Het gaat er warm en gemoedelijk aan toe en er wordt heel wat afgelachen tot Jan, die deze maand afstudeert aan CVO-STEP in Hasselt als

kok, vindt dat we maar eens moeten beginnen koken. Hij overloopt het driegangenmenu en verdeelt de taken. De recepten worden uitgedeeld in grootschrift en in braille. Josephine, die kleurenblind is maar wel heel grote letters kan lezen, houdt het blad tot vlak bij haar ogen, en begint te lachen: ‘Quiche met spruiten!?! Nog nooit gegeten, en ik moet dat gaan maken...?’ Anna, die helemaal blind is, gaat voor het Sangria aperitiefje zonder alcohol zorgen, want zij kan goed

fruit fijnsnijden volgens Jan, ‘Ik sta je wel bij’, zegt hij, en dat doet hij. Jan kent zijn pappenheimers goed. In een vorig leven was hij leraar fysica. Hij legt goed uit, is grappig en weet iedereen gerust te stellen. De vrouwen vertrouwen hem blindelings, en in een treintje schuifelen ze goedgehumt achter elkaar de keuken in, de mouwen opstropend. Ze gaan aan de slag met speciale keukengerei voor blinden: een sprekende weegschaal, een vorkachtige uienknijper, een maatbeker en een kookwekker in braille. Al gauw begint de roomsoep van knolselder met radijzen van Denise al heerlijk te ruiken.

Luisterverhalen voor Tibo

Ondertussen praat ik met Gerda. Vijf

© Foto's: LUK COLLET

Koken als binde? Met speciale hulpmiddelen en liefdevolle begeleiding lukt het perfect

Meesterkok Jan poseert naast zijn echtgenote en met de vier slechtiende of blinde dames die maandelijks onder zijn begeleiding komen koken

jaar geleden stond ze aan de wieg van Neos Zoutleeuw, een club die ze mee uitbouwde en die nu al een 75-tal leden telt. 'We zijn een rand-

geval', vertelt ze, 'Zoutleeuw ligt in Vlaams-Brabant maar in de geest zijn wij Limburgers. Daarom sluiten we graag aan bij activiteiten van bei-

de provincies.' Gerda is één van de drijvende krachten achter vele activiteiten. Ze is een manusje-van-al: ze houdt haar oren en ogen open voor originele clubuitstappen, en als het feest is dan is ze met hapjes en in de keuken in de weer, met haar man Jan natuurlijk. Het koppel weet van aanpakken, dat is duidelijk. Gerda is geen tafelspringer. Ze is een fijne, discrete vrouw, die liefst niet teveel in de belangstelling staat maar die intrigeert door haar stille kracht. Ze is oma van een mentaal gehandicapte veertienjarige kleinzoon, Tibo. 'Op vierjarige leeftijd begon hij zijn zicht te verliezen en nu is hij helemaal blind. Wekelijks komt hij op bezoek en iedere schoolvakantie pas ik een dag per week op hem. Dan spelen we met UNO-kaarten, mens-erger-jeniet of vier-op-een-rij - allemaal speciale uitgaven voor blinden - of zetten we luisterverhalen op.'

Gerda (midden), een helpende hand, die ziet en doet wat er moet gebeuren. Een stille kracht, een pracht van een blindenbegeleidster

Waar twee werelden samenkomen

Gerda is graag in de weer, vooral voor anderen. 'Ik kan niet zomaar toekijken, ik zie altijd werk', zegt ze. Toen ze zeven jaar geleden met pensioen ging, bleef ze niet stilstaan. Ze begon zich in te zetten voor KVG (Katholieke Vereniging voor Gehandicapten) en voor Kom op tegen Kanker. 'Jan was al langer actief bij VeBes, de Vereniging voor Blinden en Slechtzienden, en toen daar een uitstappenbegeleider wegviel, heb ik die vervangen. Het Voedingssalon, Erfgoeddag of zomaar wat wandelen. 'Recent nog ging ik met Robby, een dertiger die ik vaak begeleid, naar het Kleine Brogel Air Museum. Hij wilde ondervinden hoe het is om in een vliegtuig te zitten, en ik heb hem geholpen.' De uitstappen die het koppel met Neos doet, leveren trouwens vaak interessante tips en ervaringen op die ze aan de Blindenvereniging doorgeven. 'Zo gaan we binnenkort met de blinden op bedrijfsbezoek bij Java en op wijndegustatie'. Een mooie kruisbestuiving tussen twee werelden. Jaarlijks begeleidt Gerda ook Carina, die slechtziend is op reis. Ze bezochten al Malta en Bulgarije, dit jaar wordt het Tenerife. 'Voor blinden is het belangrijk om in een hotel wegwijs gemaakt te worden: hoe zitten de kamer en de badkamer in elkaar, wat staat er op het menu, welk eten staat er uitgesteld op het buffet? Ook borden opscheppen is handig. Of algemeen helpen met de mobiliteit: wandelen, winkelen, fietsen met de tandem, fitness, assisteren met geld en betalen. En als ze 's avonds in hun eenpersoonsbedjes naast elkaar liggen, dan wordt er ook wel eens over de diepere dingen des levens gebabbeld. 'Je bouwt een persoonlijke relatie op, scheidt een vertrouwensband'. Het koppel levert prachtig vrijwilligers maar voor Gerda is het al-

lemaal vanzelfsprekend. 'Mijn zus heeft al van kindsbeen af een ernstige visuele beperking. Thuis hebben we er nooit bij stilgestaan, mijn twee broers en ik sprongen gewoon in waar nodig.'

De zintuigen nemen het over. In de keuken verloopt alles ondertussen vlot en opgewekt, Jan en zijn vier vrouwen vormen een uitstekend team. Iedereen vindt perfect zijn weg, en het feestelijke diner staat in een mum van tijd te dampen op tafel. Ik vergeet haast dat we met blinden te maken hebben, tot we beginnen eten. Dan worden de smaken en de geuren uitgebreid besproken, de structuur en de knapperigheid van de groentjes. 'Is de kleur van het deeg mooi?' vraagt Franka. 'Prachtig goudbruin, net zoals jouw haar' verzeker ik de knappe praatgrage blondine met Italiaanse

roots, en met de mooiste lachrimpels ooit. We eindigen met een royaal stuk versgebakken appelstrudel. Vervuld dat ik hier op ook reportage mocht komen, vertrek ik naar huis. Hun 'goede vriend, Mister Miele', zo noemen ze de vaatwasser, neemt de laatste zorgen op zich. Wat ik ben ik blij dat ik mijn tijd mocht geven aan deze twee échte tijdgevers. Aan het bezoek aan Gerda en Jan hou ik een heerlijk warm gevoel over én een paar originele receptjes. Quiche met spruitjes zal voor mij altijd een herinnering oproepen aan dineren met blinden. Hun aparte, donkere wereld is absoluut niet somber. 's Avonds bij het eten thuis, doe ik mijn ogen even dicht, en proef ik de smaak van de jonge worteltjes nog veel intenser. Wat een rijkdom. Moet je ook eens doen. Je proeft zoveel méér.

Neos Tijdgevers

In de rubriek Neos Tijdgevers volgt een stafmedewerker van Neos een bestuursvrijwilliger in een ander engagement, buiten Neos. Jan Coenegrachts en Gerda Herbots van Neos Zoutleeuw werken als vrijwilliger voor VeBeS, een vereniging van mensen met een visuele handicap.

Meer info vind je op www.vebes.be.

Ben je zelf Neos-bestuurslid en ben je als vrijwilliger nog actief in een andere organisatie? Stuur een mailtje naar welkom@neosvzw.be.

Info over Neos Zoutleeuw vind je op neosvzw.be/zoutleeuw

